

Dat 2010-08-30 Kompletterad 215	Län Skåne	Kommun Ängelholm	Stift Lund	Församling Strövelstorp	Kyrkogård Ausås
Inventerare Ingvar Nilsson	Fotograf Ingvar Nilsson	Original förvaras Kyrkoarkiv	Bilder år 2005, 2015	Kvarter Södr A	Gravplats nr 51-52

Översiktsbild	Detaljbild
	

Gravvårdstyp (t.ex. stående, liggande, material)	Stående hög svart polerad sten med toppens hörn rundade. Ovanför inskriptionen ett försänkt kors.
Inskriptionstyp (t.ex. försänkt, upphöjd, metallbokstäver)	Upphöjd polerad i försänkta textrader.
Omgärdning (t.ex. sten, häck, staket)	Buxbomshäckar samt en mindre stenram som avgränsar rabatten framför och på sidorna om stenen.
Ytmaterial (t.ex. sand, singel, stenplattor)	Singel
Växtmaterial (t.ex. träd, buskar)	Barrväxter på ömse sidor om stenen. Sommarblommor.

Inskription (/ = radbrytning)	August Nilsson / * 1864 † 1952 / Hustrun / Botilda Nilsson / * 1862 † 1944 /
Citat (/ = radbrytning) t.ex. psalm- el. bibelvers, med för aktuell tid relevant översättning	---

Porträtt / Speciella noteringar, Övrigt:

Gravplatsen återlämnad 2008-07-09.

Enligt Ausås kyrkoböcker:

August Nilssons föräldrar: Nils Persson, f. i N Vram, torpare på Ausås nr 23, och Johanna Svensdotter, född i Ausås.

Botildas (Botilla i kyrkoböckerna) föräldrar: Gustaf Jönsson o Pernilla Olsdotter, Ausås nr 10.

Ytterligare uppgifter på följande sidor.

Träskomakare August Nilsson med hustru Thilda.

Träskomakarens hus som nu är borta.

Träskomakaren

Ur Glimtar från Ausås socken

Av Anders Persson Nygård

Det är några bilder från min barndoms- och ungdomstid som jag drar mig till minnes om och kring ett strävsamt par som bodde inte långt från mitt hem. August Nilsson hette han och var träskomakare samt hans hustru Tilda. De bodde i ett numera rivet hus som låg på vänster sida av vägen från Nygård och upp mot Tvängstorp, där vägen kröker litet åt höger och ett vägmärke med varning för vänstersväng står .

Huset, som hade beteckningen Ausås 23:9 (tomten har än i dag denna beteckning) var inte stort, kanske inte mer än 10 x 6 meter. I norra hörnet men ej sammanbyggt låg verkstaden. Det fanns en knappt meterbred gång med en "låga" (mindre dörr) mellan husen. På baksidan av verkstaden var en "luda" i vilken kol och ved samt lite redskap kunde förvaras. Till huset fanns trädgård med en ganska hög och kraftig hagtornshäck. I västra hörnet utanför tomten var en mörkelgrav som användes för att "klappa" tvätt. Tvätten hängdes sedan upp till tork på häcken. I trädgården, som hade två päronträd odlade träskomakaren potatis och grönsaker för hushållets behov. Trädgården var genom gångar i fyra "bjed" och han var noga med att ha växelbruk mellan dessa. Framför huset som bara låg 4-5 meter från vägen var en liten prydnadsträdgård med blommor omgärdad på vägsidan av en låg häck. Intill husväggen växte stockrosor som ibland nådde över taksägget på det låga huset. Det stod också en hemmatillverkad grönmålad bänk där man kunde få se träskomakaren och Tilda sitta soliga söndagsförmiddagar. Här var också husets vattenbrunn alldeles intill vägen. Det var före vägförvaltningens tid med salt och andra kemikalier. Varken vattenledning, avlopp, elljus, telefon eller andra bekvämligheter fanns .

Huset hade två ingångar. Från vägsidan kom man direkt in i köket, som saknade eldstad om man bortser från den rakt fram befintliga bakugnen. Här fanns en trädiskbänk i vilken man kunde ställa en kastrull eller balja att diska i. Diskvattnet gick man över vägen med och tömde i "grobakanten" (vägkanten). Det resulterade i en mycket kraftig gräsväxt och även gödning en bit ut i åkern på de odlade växterna. Huset var dåligt isolerat och med en enkel dörr direkt ut frös det på vintern in här. Golvet var av tegel och låg nästan lägre än den omgivande marken. Gick man till vänster in genom en dörr kom man in i dagligrummet med husets nog enda fungerande eldstad. Det var en liten rund kamin ca 40 cm i diameter och 60 cm hög. Rökkanalen gick genom en utläggare och sedan ut i köket till samma skorsten som var från bakugnen. All mat lagades här på vintern och under sommaren användes ett Primuskök i köket. Innanför dagligrummet var ett litet smalt rum, vissa tider använt som sovrum. Till höger från köket kom man in till två större och ett mindre rum samt förstuga. I ett av rummen fanns en kamin men om den gick att använda vet jag inte då jag aldrig såg att det eldades i den. Golvet i ett av rummen var av betong som målats. I de andra var det nog trägolv men i förstugan var det klinker.

Verkstaden var inte stor och några maskiner fanns inte. Allt arbete gjordes för hand ända från alstocken, som köptes direkt i skogen till den färdiga träskon och senare trätoffeln. Utanför verkstaden var en gröning där stockarna ca 2 meter långa lades upp för att torka under något års tid. Hemkörningen från skogen gjordes av någon granne. Alla träskomakareverktygen skingrades vid en auktion, som min far höll när träskomakaren flyttade till Ausås gamla ålder- domshem (numera Mistelgården). Skillnaden på träskor och trätofflor var att träskon hade trä på översidan av foten medan trätoffeln hade läder. Den moderna träskon fick på senare tiden en läderpuda för vristen. Denna läderpuda stoppades med svinborst och om man kom med borsten från en gris slaktats till jul kunde man kanske få något öre eller en karamell. Träskorna var varma i förhållande till trätoffeln med det tunnare lädret. Själv har jag ett par av de sistnämnda som han gjorde. Han övergick med åren till att göra trätofflor därför att träskorna blev omoderna. Likaså fanns det både träskostövlar och träbonnastövlar med samma skillnad. Ett par träskor eller trätofflor kostade ca 2:50 -3 kronor. Ombottnings av trätofflor kostade 1 :75 -2 kronor. Det gamla ovanlädret kunde kanske användas både två och tre gånger. Hur lång tid det tog att göra ett par träskor vet jag inte. Man följde ju inte arbetet från början och till färdig vara, men jag skulle tro att han gjorde ca två par om dagen.

I detta ganska så enkla hus bodde fyra personer. August och Tilda vårdade träskomakarens fader ända tills han dog. "Gammelfarfar", något annat namn har jag aldrig hört, blev nära 100 år och de sista

10 åren som jag minns honom låg han helt hjälplös i sängen utan att kunna röra sig eller knappast själv kunna äta. Antagligen hade han haft hjärnblödning. Han fick ligga ganska mycket ensam då träskomakaren var ute i verkstaden. Om han ville göra sig påmind var det draget en "täcketråd", järntråd upp genom taket rakt över sängen så gammelfarfar kunde nå den och sedan var den förbunden med en bjällra i verkstaden. Träskomakaren fick då gå in och hjälpa honom. Tilda hjälpte grannar med tvätt, slakt och andra göromål, samt inte minst med betskötsel vår och höst.

Vidare tog de hand om träskomakarens sonson vars fader omkom under första världskriget. "Träskomakarens Ragnar" var ett par år äldre än vad jag själv är. Hans fader hade cykelverkstad i Ängelholm innan han gick till "sjöss". Under en del år var han rörläggare hos Sigfrid Jönsson, Kassagård för att efter giftermål bosätta sig i Malmö, som cykelreparatör. Ragnar var en av de första här på orten som hade radio, vilken han och träskomakarens svärson själva byggt. Sedan Ragnar hade fått radio var det flera gånger som jag tillsammans med mina föräldrar vandrade upp till "Träskomakarens" för att höra på radio. Det var en stor nyhet på den tiden. Det kunde då vara trångt i det lilla rummet med sju, åtta personer närvarande. Eftersom det inte var mer än två eller tre hörlurar fick man skiftas om att höra. Högtalarna kom inte förrän många år senare. Radion drevs med batterier och ackumulator.

Ett minne som inte hör hit men har samband med radions barndom är en radioutsändning i Ausås folkskola. En kringresande person annonserade och satte upp affischer om att det skulle bli radioutsändning i skolan. Det kostade visst en krona för vuxna och 25 eller 50 öre för skolbarnen. Några svenska radiostationer fanns nog inte, för det mesta som hördes var oväsen och vad som påstods vara från England.

Skomakarens hade en dotter som hette Signe. Hon gifte sig i Helsingborg med spårvägstjänsteman Gotthard Borgström. De fick två söner Gunnar och Sven. Dessa fyra kom nästan varje vecka körande på motorcykel med sidovagn hem till träskomakarens. Signe på "bönpallen" och Gunnar och Sven i "badkaret". Signe skulle ha varit "barntös" på Nygård när jag var liten men det minns jag inte.

Dåtidens förnöjsamhet återspeglas i alla träskomakarens talesätt och uttryck. Jag försöker att dra mig till minnes några av dem. Han brukade komma körande på hösten med en hemmagjord "rullebör", tillverkad av lite bräder och ett gammalt motorcykelhjul, för att få några balar halm att lägga på potatisstukan. Då kunde han säga "Det är dumt att gå när man kan köra". Om min mor frågade honom, när han kom tidigt på morgonen, om han ville ha kaffe sa han "Tack men jag har fått kaffe där jag har legat". Han hämtade mjölk varje kväll hemma på Nygård. Om det var mycket kallt så använde han en sk kaffevärmare som pälsmössa "Det värmer bättre på mitt huvud än på kaffekannen". När jag hade varit och hämtat kol i Nyvång till honom och erbjöd mig att bära in den blev svaret: "Nä jag bär själv in den för då värmer den två gånger". Och så kunde han tillägga "Kunde jag nu bara bevara den för ill (eld) så vara den länge". Det berättas ett par historier om honom men som jag inte själv hört honom säga. En är att någon gång kom han till en begravning i vanlig hatt. Då var ju seden att man vid begravning skulle ha hög hatt. Utanför kyrkan träffade han kantor Kjellman som var klädd i hög hatt. Denne skulle pika träskomakaren lite och frågade honom varför han inte hade hög hatt. Träskomakaren skulle då ha svarat "Nä jag tycker det ser lite galet ut när en liten kar får hög hatt på sig för då sitter munnen mitt på karen". Nu hör det till saken att både träskomakaren och kantorn var mycket korta till växten. En annan sådan historia är då han lurade Bengt på ålderdomshemmet att gå till kyrkan. En söndag då träskomakaren bodde på ålderdomshemmet klädde han sig fin för att han skulle bort. Bengt frågade varför han var finklädd, "Han sade då att han skulle spela i kyrkan för klockaren hade blivit sjuk". Bengt klädde upp sig och gick till kyrkan men det var ju inte träskomakaren, som spelade.